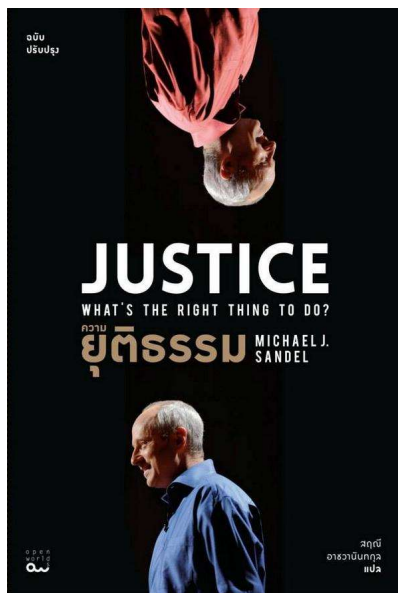

Book Review: ความยุติธรรม / แปลโดย สฤณี อาชวานันทกุล
จากเรื่อง JUSTICE: WHAT'S THE RIGHT THING TO DO?

ผู้แต่ง Michael J. Sandel

โดย จินดาหรรษา วิเทห์
Miss Chindara Withe

สฤณี อาชวานันทกุล. 2560. ความยุติธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ openworlds

จำนวน 372 หน้า ปกอ่อน

ISBN 978-616-90707-6-4

หนังสือเล่มนี้เขียนโดย Michael J. Sandel หรืออาจารย์แซนเดล เจ ไมเคิล ปรมาจารย์ด้านปรัชญาการเมืองร่วมสมัยที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงในโลกวิชาการ อีกทั้งยังเป็นผู้บรรยายและผู้สอนวิชา “ความยุติธรรม” ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งวิชานี้เป็นวิชาที่ได้รับความนิยมสูงสุดในมหาวิทยาลัยติดต่อกันมานานถึงสองทศวรรษ มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนมากกว่า 1,000 คน ทุกภาคการเรียน มากจนต้องนำนักศึกษาไปเรียนกันในโรงละครแซนเดอร์สซึ่งสามารถจุคนได้มากที่สุด ในมหาวิทยาลัย สิ่งที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นก็คือบุคลิกในการตอบโต้กับนักศึกษา ความเอื้ออาทร ความอ่อนโยน และการเคารพความคิดเห็นของนักศึกษาทุกคนอย่างจริงจัง แม้อาจารย์จะเจอนักศึกษาที่มีทั้งความดื้อดัน ดื้อดึง ด่าทอเพื่อนร่วมห้อง หรือแม้กระทั่งพูดจาถากถางอาจารย์ด้วยความ

เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง แต่อาจารย์แซนเดลก็ยังรับฟังด้วยความตั้งใจ และชี้ชวนให้ผู้คิดต่างได้เสนอความคิดเห็นและถกเถียงกันในชั้นเรียนได้อย่างมีชีวิตชีวา โดยอาจารย์จะสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองให้น้อยที่สุด สถิติ อาชวานันทกุล หรือผู้แปลก็ได้มีโอกาสนั่งเรียนในวิชาดังกล่าวในฐานะเป็นลูกศิษย์อาจารย์ทำให้ผู้แปลเข้าใจบริบทงานเขียนของผู้เขียนเป็นอย่างดี หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเนื้อหาที่ถอดจากห้องเรียน ทำให้เนื้อหาการเขียนจึงเป็นลักษณะการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านได้ขวนคิด บางประเด็นก็มีคำตอบที่ชัดเจน บางประเด็นก็ชวนให้ผู้อ่านขบคิดหรือตัดสินใจเอง ซึ่งเน้นเรื่องความยุติธรรม หลักศีลธรรมและจริยธรรมต่อปัญหาสาธารณะที่ร่วมสมัยโดยใช้ปรัชญาการเมืองของสำนักคิดในอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นแว่นขยายส่องประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแข่งขันของคนรักเพศเดียวกัน การเก็งกำไรราคาในภาวะฉุกเฉิน โบนัสมหาศาลของผู้บริหารธนาคาร การเก็บภาษีคนรวยมาช่วยคนจน การอุ้มบุญการุณยฆาต สิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ เป็นต้น

หนังสือเล่มนี้นอกจากจะได้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความคิดและปรัชญาการเมืองตะวันตกแล้ว ยังเป็นตัวอย่างของปัญญาปฏิบัติ ในการใช้เหตุผลสาธารณะ เพราะที่สุดแล้วความยุติธรรมก็เป็นเรื่องของการให้ “คุณค่า” และ “การใช้เหตุผลทางศีลธรรม” จึงไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่ควรทำ หากแต่เป็นสิ่งที่เราทำอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน โดยเนื้อหาของหนังสือจะแบ่งออกด้วยกันเป็น 10 บท คือ

บทที่ 1 “การทำให้ถูกต้อง” ไมเคิล เจ แซนเดล (Michael J. Sandel) ได้ยกตัวอย่างปรากฏการณ์พายูเอริเคนชาร์ลีย์จากอ่าวเม็กซิโก ที่พัดผ่านไปยังมหาสมุทรแอตแลนติก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต และก่อความเสียหายมากมาย นอกจากนี้ยังทิ้งไว้หวั่นวาทะเรื่องการโกงราคาไว้เบื้องหลัง ประชาชนโกรธแค้นที่มีคนฉวยโอกาสจากความเดือดร้อนและความทุกข์ยากของผู้อื่น ทำให้มีการตั้งกฎหมายใหม่เพื่อห้ามการโกงราคา แต่แล้วก็เกิดการโต้แย้งและแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 มุมมองของนักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า การที่ราคาแพงขึ้นเป็นประโยชน์ตรงที่ช่วยจำกัดการใช้สิ่งเหล่านั้นของผู้บริโภค และเป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้ผลิตในบริเวณทางไกลนำส่งสินค้าและรู้สึกคุณค่าที่จะผลิตและส่งมากกว่าเดิม ไม่มีอะไรไม่เป็นธรรม เพราะมันเพียงแค่สะท้อนมูลค่าที่ผู้ซื้อและผู้ขายมอบให้กับสิ่งที่พวกเขาแลกเปลี่ยนกัน นักเศรษฐศาสตร์ยังเชื่ออีกว่า ราคาถูกกำหนดด้วยอุปสงค์และอุปทาน ฉะนั้น “ราคาที่เป็นธรรม” จึงไม่มีอยู่จริง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้คัดค้านการการค้ากำไรเกินควรมองว่า ตลาดเสรีไม่ได้เสรีจริงในบางสถานการณ์ ผู้ซื้อซึ่งอยู่ภายใต้แรงกดดันนั้นปราศจากอิสรภาพ พวกเขาถูกบังคับให้ซื้อปัจจัยพื้นฐานอย่างเช่นที่พักที่ปลอดภัย ผู้ที่ฉวยโอกาสจากความเดือดร้อนของผู้อื่น พวกเขาเหล่านี้ควรถูกลงโทษ ไม่ใช่ได้รางวัลเป็นกำไรมหาศาล

ในบทนี้ยังได้นำเสนอแนวคิดของการเมืองโบราณกับแนวคิดสมัยใหม่ในแง่ของอริสโตเติล ที่ว่า ความยุติธรรมนั้นคือการมอบสิ่งที่ผู้คนสมควรได้รับ การจะตัดสินว่าใครควรได้รับอะไร นั้นเราต้องตัดสินก่อนว่าคุณธรรมข้อใดบ้างที่คู่ควรกับเกียรติยศและผลตอบแทน เช่นเดียวกับการที่เราไม่มีทางตัดสินได้ว่ารัฐธรรมนูญที่ยุติธรรมคืออะไร หากเรายังไม่ได้ไตร่ตรองดูก่อนว่าเราอยากใช้ชีวิตแบบไหน เพราะกฎหมายที่เป็นกลางไม่ได้การันตีว่าจะมีชีวิตที่ดี ผู้วิจารณ์มีความเห็นด้วยกับแนวคิดชุดนี้ จากการที่เราสำรวจทฤษฎีต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงความยุติธรรมเข้ากับ

เสรีภาพ ทฤษฎีเหล่านี้จะเน้นการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล ถึงแม้จะเห็นไม่ตรงกันว่าสิทธิข้อใดสำคัญที่สุด แต่ก็คล้ายคลึงกับการเมืองร่วมสมัยของเราที่เน้นเรื่องสิทธิเสรีภาพพอ ๆ กับการสร้างสวัสดิการสูงสุด

บทที่ 2 หลักความสุขสูงสุด/อรรถประโยชน์ บทนี้จะเป็นการอธิบายหลักการอรรถประโยชน์ของ เจเรมี เบนธัม โดยได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ประกอบ เช่น เหตุการณ์กะลาสี 4 คน ที่เรือเกิดลอยอยู่กลางทะเล ซึ่งทุกคนล้วนมีลูกและครอบครัว แต่มีเพียงหนึ่งคนที่เป็นเด็กกำพร้าอายุ 17 ปี พวกเขาขึ้นลอยอยู่กลางทะเลเป็นเวลาหลายวันและเมื่อเริ่มเข้าวันที่ 20 พวกเขาหิวโซกันมาก จึงเกิดความคิดที่ว่าคนใดคนหนึ่งนั้นต้องยอมสละชีวิตเพื่อให้คนอื่นอยู่รอด สุดท้ายผู้ที่ถูกเลือกคือเด็กกำพร้าที่ป่วยลงจากการขาดอาหารและดื่มน้ำทะเล และเขาเป็นคนเดียวที่ไม่มีครอบครัวต้องดูแล เมื่อพวกเขาขึ้นบนฝั่งได้จากการได้รับความช่วยเหลือจากเรือที่บังเอิญผ่านมา พวกเขาจึงถูกจับและนำตัวขึ้นศาล พวกเขาได้รับสารภาพว่าฆ่าเด็กจริง แต่ทำไปด้วยเหตุจำเป็น หนังสือจะสมมติว่า หากเราเป็นศาล เราจะตัดสินคดีนี้อย่างไร การฆ่าเด็กจะเป็นการสร้างประโยชน์สูงสุดในเวลานั้นจริงหรือไม่

ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า หลักการอรรถประโยชน์สูงสุดเป็นหลักการที่ไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลเกินไป การอ้างสร้างความสุขสูงสุดต่อส่วนรวมอาจไปกระทบต่อหลักศีลธรรมนิยม แนวคิดนี้จึงขัดแย้งระหว่างสำนักกฎหมายธรรมชาติที่เน้นเรื่องศีลธรรมกับสำนักกฎหมายปฏิฐานนิยมที่อยู่บนพื้นฐานประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมและสำนักอรรถประโยชน์ที่วางหลักความสุขสูงสุด

บทที่ 3 เราเป็นเจ้าของตัวเองหรือเปล่า/ ลัทธิอิสลาม ในบทนี้จะกล่าวถึงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ว่า หากความยุติธรรมหมายถึงการสร้างความสุขสูงสุดก็ควรมีการสร้างอรรถประโยชน์รวมโดยการเก็บภาษีคนรวยเพิ่มขึ้นเพื่อมาเลี้ยงคนจน จากกรอบแนวคิดนี้ทำให้มองเห็นข้อคัดค้านสองข้อ ข้อแรกคือ ภาษีที่สูงลิ่วอาจบั่นทอนจิตใจในการทำงานและการลงทุนของผู้คน ผลผลิตทั้งหมดรวมของเศรษฐกิจลดลง ส่งผลให้เงินน้อยลงกว่าเดิมที่จะนำมากระจายอรรถประโยชน์รวม ข้อคัดค้านข้อที่สองมองว่า การเก็บภาษีจากคนรวยไปช่วยคนจนนั้นไม่ยุติธรรมเพราะเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งนักอิสลามมักจะเป็นผู้เห็นด้วยกับข้อนี้ พวกเขาบอกว่าตลาดควรเสรีไร้การกำกับจากรัฐ ตลาดเสรีไม่ใช่เรื่องของประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นเสรีภาพของมนุษย์ด้วย

ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า หลักของสำนักอิสลามจะยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ในสังคม การที่คนรวยมีรายได้จำนวนมากเขาคควรได้รับการเสียภาษีเท่าเทียมตามกฎหมาย คนจนผู้มียาได้น้อยก็เช่นเดียวกัน เหตุนี้จึงจะเกิดความยุติธรรมต่อการกระจายรายได้ รัฐก็จะได้นำภาษีที่ได้มาบริการสาธารณะเพื่อคนส่วนรวมต่อไป

บทที่ 4 ลูกจ้าง/ ตลาดและศีลธรรม ผู้เขียนจะอธิบายเรื่องของความยุติธรรมในตลาดเสรี สินค้าใดที่เงินซื้อไม่ได้ หรือไม่ควรถือ ทำไมสินค้าบางอย่างซื้อขายแล้วถึงเป็นเรื่องที่ผิด โดยจะมีกรณีศึกษาสองเรื่องคือ การรับจ้างเกณฑ์ทหาร และการรับจ้างอุ้มบุญ

เรื่องที่ 1 อะไรยุติธรรม ระหว่างการเกณฑ์ทหารกับการจ้างคนเป็นทหาร ในสมัยที่ยังมีสงครามกลางเมืองในอเมริกาอีดีมีจารีตที่ว่าใครก็ตามที่ถูกเกณฑ์ทหารแต่ไม่ยอมเป็นทหารสามารถจ้างคนอื่นมาเป็นแทนได้ ในช่วงนั้นมีการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ค่าจ้างสูงถึง 1,500 เหรียญ จนเกิดคำพูดติดปากว่า “สงครามคนรวยสนามรบของคนจน” หากเราเป็นนักอิสลามคำตอบที่ชัดเจนมากก็คือ การเกณฑ์ทหารนั้นไม่ยุติธรรม เพราะเป็น

การบังคับคนเป็นทาสรูปแบบหนึ่ง การปล่อยให้คนเลือกเป็นทาสเองโดยคำนึงถึงค่าตอบแทนที่ได้รับทำให้พวกเขาจะมาเป็นทาสที่ต่อเมื่อการทํางานนั้นสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามได้มีกลุ่มนักคิดอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มศีลธรรมนิยมได้มีความเห็นแย้งกับการมีกองทัพอาสา ควรจะเป็นทหารเกณฑ์เท่านั้น ความไม่เป็นธรรมของการเลือกปฏิบัติทางชนชั้นและการบีบบังคับที่เกิดขึ้นได้ถ้าหากความเสียเปรียบทางเศรษฐกิจผลักดันคนหนุ่มสาวให้เสี่ยงความตายแลกกับการได้เรียนมหาวิทยาลัยและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ถูกกำกับอย่างเหมาะสมแล้วโดยตลาดแรงงาน จึงมีคำถามต่อมาว่า พลเมืองในสังคมประชาธิปไตยมีพันธะอะไรต่อกันบ้างและพันธะเหล่านี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร หากวิเคราะห์จากความยุติธรรมเรื่องการเกณฑ์ทหาร

เรื่องที่ 2 เป็นกรณีของการจ้างอัมมบุณของสามีภรรยาคนหนึ่งที่มีภรรยาของเขามีสุขภาพที่ไม่แข็งแรงจากโรคหลอดเลือดแดงแข็งตัวหลายจุดในร่างกาย พวกเขาจึงติดต่อศูนย์ภาวะผู้มีบุตรยากเพื่อประกาศหาผู้อัมมบุณให้ หลังจากนั้นก็มีหญิงผู้หนึ่งเป็นคุณแม่ลูกสองวัย 29 ปี ตกลงที่จะตั้งท้องและทำสัญญาาร่วมด้วย หลังจากคลอดเธอยินดีที่จะมอบทารกให้กับสามีภรรยาคู่นี้ทันที หลังจากที่คลุมหมอบทการฉีดยาให้น้ำเชื้ออยู่หลายครั้ง คุณแม่ท่านนี้ก็ได้ตั้งท้องและคลอดทารกในเวลาต่อมา แต่แล้วด้วยความรักเธอตัดสินใจที่จะพรางจากทารกไม่ได้และอยากเลี้ยงดูเอง เธอจึงได้หนีไปพลริตาพร้อมกับทารก สองสามีภรรยาจึงทำการขอหมายศาลเพื่อขอทารกคืนจากเธอตามข้อตกลง จึงเกิดคำถามที่ว่า หากเราเป็นศาลเราจะตัดสินปัญหานี้เช่นไร แม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะตกลงกันก็ตาม เราอาจถกเถียงได้ว่าการทำแบบนี้เท่ากับแปลงเด็กให้เป็นสินค้าและเอาเปรียบผู้หญิงด้วยการมองว่าการตั้งท้องและการอัมมบุณเป็นธุรกิจทำเงินหรือไม่

ผู้วิจารณ์มองว่าเรื่องการรับจ้างเกณฑ์ทหารและการรับจ้างอัมมบุณนั้นมีความคล้ายคลึงกัน การที่จะหาความถูกต้องในสถานการณ์เหล่านี้เป็นการยากที่จะตอบคำถามที่แบ่งแยกแนวคิดเรื่องความยุติธรรม การตัดสินใจของเราในตลาดเสรีนั้นเป็นอิสระเพียงใดและมีคุณธรรมหรือสินค้าสูงส่งชนิดใดหรือไม่ที่ตลาดไม่ควรถัดค่าและเงินซื้อไม่ได้ หรือจะเป็นเพียงแค่ความผิดทางศีลธรรม

บทที่ 5 สิ่งสำคัญคือเจตนา/ อิมมานูเอลคานท์ เป็นบทที่ถกเถียงระหว่างแนวคิดอรรถประโยชน์นิยมกับแนวคิดสิทธิและหน้าที่ ข้อเสนอสนับสนุนสิทธิของคานท์ได้เสนอการมองหน้าที่และสิทธิว่า เราไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตตัวเอง และอิสรภาพของเราไม่ใช่ของขวัญจากพระเจ้า แต่เราเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลซึ่งคู่ควรแก่เกียรติและความเคารพ นอกจากนี้คานท์ยังได้วิจารณ์อรรถประโยชน์นิยมอย่างรอบคอบ เขาเสนอว่าศีลธรรมไม่ใช่เรื่องของความสร้างความสุขสูงสุดหรือเป้าหมายอื่นใด แต่เป็นเรื่องของความเคารพในมนุษย์ และความเคารพนี้ก็เป็นเป้าหมายในตัวเอง ศีลธรรมไม่อาจตั้งอยู่บนปัจจัยเชิงปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ ความจำเป็น ความปรารถนา หรือรสนิยมของผู้คน ปัจจัยเหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้และไม่แน่นอน ทำให้ไม่อาจใช้เป็นรากฐานของหลักศีลธรรมสากลใด ๆ อย่างเช่นสิทธิมนุษยชนสากลได้ คานท์ มองว่าคุณค่าทางศีลธรรมของการกระทำไม่ได้อยู่ที่ผลพวงของการกระทำแต่อยู่ที่เจตนาแห่งหน้าที่ คือ การทำสิ่งที่ถูกต้องด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง

ผู้วิจารณ์มองว่าแนวคิดของ อิมมานูเอล คานท์ มีความแตกต่างไปจากอรรถประโยชน์นิยม ตามหลักคิดของ เจเรมี เบนธัม แตกต่างไปจากเสรีนิยมของ จอห์น สจ๊วตมิลล์ และแตกต่างไปจาก อริสโตเติล ในเรื่องของเหตุผล โดยเฉพาะในเรื่องของ “พันธะทางสังคมหรือสัญญาประชาคม” พันธะทางสังคมในที่นี้ คานท์ อธิบายว่า มันคือ ความคิดที่คิดอย่างมีเหตุผลเป็นความจริงที่สามารถปฏิบัติได้ เพราะสามารถทำให้ผู้บัญญัติกฎหมายทุกคน

วางกรอบกฎหมายของเขาในทางเดียวกันที่เกิดจากเจตจำนงของคนทั้งประเทศ และทำให้พลเมืองทุกคนมีพันธะที่เขายินยอม และความยินยอมส่วนรวมในจินตนาการนี้คือบททดสอบความถูกต้องของกฎหมายสาธารณะทุกฉบับ

บทที่ 6 ข้อสนับสนุนความเท่าเทียม/ จอห์น รอลส์ ในบทนี้ได้เสนอเกี่ยวกับพันธะสัญญาของจอร์จ รอลส์ ซึ่งได้ให้ข้อสนับสนุนความเท่าเทียมจาก “พันธะทางสังคมหรือสัญญาประชาคม” เกิดจากคำถามที่ว่าทำไมเราจึงควรเคารพกฎหมาย แล้วเราจะพูดได้อย่างไรว่ารัฐบาลของเราตั้งอยู่บนความยินยอมของผู้ถูกปกครอง รอลส์เชื่อว่า การที่จะเลือกหลักการชุดใดชุดหนึ่งมากำกับชีวิตส่วนรวม มาเขียนพันธะทางสัญญาร่วมกัน คงยากที่จะเห็นพ้องต้องกันหมด ต่างคนต่างชอบหลักการคนละชุด เราอาจจะไม่เลือกบรรทัดประโยชน์นิยมหรือไม่เลือกเสรีภาพสุดโต่ง แต่เราอาจจะเลือกคัมภีร์องคัมภีร์พื้นฐานที่เท่าเทียมของพลเมืองทุกคน ถึงแม้มันจะไม่ได้กำหนดว่าเราต้องจัดสรรรายได้และความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียมกัน แต่มันก็เป็นประโยชน์ต่อคนด้อยโอกาสที่สุดในสังคม ผู้วิจารณ์มองว่า พันธะทางสังคมของ จอห์น รอลส์ ยังมีข้อบกพร่องในประเด็นเรื่องความยินยอม หากผู้เข้าร่วมไม่ได้ยินยอมที่จะเข้าร่วมหรือไม่ได้มีโอกาสที่จะเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในข้อตกลงพันธะนั้น แล้วพันธะทางสัญญาทางสังคมในลักษณะนี้จะยังเป็นธรรมหรือไม่หรือมีความยุติธรรมอยู่หรือไม่

บทที่ 7 ถกเถียงเรื่องระบบโควตา ผู้เขียนได้นำเสนอการถกเถียงเรื่องระบบโควตาการเข้าเรียนและการจ้างงาน ในกรณีของการเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยเทกซัสของฮือปูด ฮือปูดเป็นหญิงสาวผิวขาวที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้สมัครชาวแอฟริกันอเมริกันและเม็กซิกันอเมริกันบางคนซึ่งได้คะแนนคะแนนเฉลี่ยและคะแนนสอบต่ำกว่าเธอกลับเข้าเรียนได้ เพราะมหาวิทยาลัยนี้มีนโยบายโควตา ซึ่งให้อภิสิทธิ์กับผู้สมัครที่เป็นชนกลุ่มน้อย ฮือปูดเธอฟ้องมหาวิทยาลัยต่อศาลระดับชาติ อ้างว่าเธอเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติ ทางเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยยังยืนยันว่านักศึกษาชนกลุ่มน้อยทุกคนที่เข้ามามีจุดเพียงพอ และแทบทุกคนจบการศึกษาและผ่านการสอบเนติบัณฑิต แต่ข้ออ้างนี้ก็ไม่ได้ทำให้เธอสบายใจ การฟ้องร้องในระบบโควตานี้ได้เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลมาหลายคดีมาแล้ว บางคดีศาลยังให้ใช้ระบบโควตาได้ จึงเกิดคำถามที่ว่านโยบายใช้ระบบโควตากับการรับสมัครนักเรียนนั้นขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งรับประกันความเสมอภาคภายใต้กฎหมายหรือไม่ (การละเมิดรัฐธรรมนูญของความเท่าเทียมกัน) เราควรใช้ระบบโควตาหรือไม่

ฝ่ายที่สนับสนุนควรมีระบบโควตาให้เหตุผลสนับสนุนสามข้อ ข้อแรกคือ “การปิดช่องว่างการสอบ” การใช้สีผิวและชาติพันธุ์เป็นเกณฑ์คือเพื่อแก้ไขอคติที่อาจมีในข้อสอบมาตรฐาน ข้อสอบมาตรฐานจะพยากรณ์ความสำเร็จทางวิชาการจำเป็นต้องตีความคะแนนโดยคำนึงถึงภูมิหลังทางครอบครัว สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา คะแนนจากเด็กที่เรียนในรัฐจนๆ มีความหมายมากกว่าคะแนนจากเด็กที่จบในเมือง ทั้งนี้เป็นการหามาตรวัดแนวโน้มการประสบความสำเร็จทางวิชาการของปัจเจกแต่ละคนที่เที่ยงตรงที่สุด ข้อที่สอง “การชดเชยกรรมในอดีต” เป็นวิธีการแก้ไขความเลวร้ายในอดีต นักเรียนชนกลุ่มน้อยควรได้รับสิทธิพิเศษเพื่อชดเชยการใช้การเลือกปฏิบัติในประวัติศาสตร์ซึ่งส่งผลสืบเนื่องให้พวกเขาเสียเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม ข้อที่สาม “การส่งเสริมความหลากหลาย” ความหลากหลายคือประโยชน์ของสาธารณะของโรงเรียนเองและของสังคมในวงกว้าง นักศึกษาที่มีคนหลายสีผิวหลายชาติพันธุ์นั้นทำให้พวกเขาสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มุมมองทางวิชาการเปิดกว้างหลากหลายขึ้น

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ระบบโควตา ให้เหตุผลว่า เหตุใดเราจึงต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการกระทำของคนรุ่นก่อน และความหลากหลายในระบบโควตาจะมีประสิทธิภาพจริงหรือไม่ การใช้สัดส่วนเป็นการคัดเลือกล้วนจะไม่ช่วยสร้างสังคมที่เป็นพหุนิยมมากกว่าเดิมหรือลดทอนอคติและความเหลื่อมล้ำ แต่จะบั่นทอนความเชื่อมั่นในตัวนักศึกษาชนกลุ่มน้อย ก่อให้เกิดความรู้สึกเรื่องสีผิวมากขึ้นกับทุกฝ่าย ข้อโต้แย้งนี้จึงพยายามที่จะบอกว่าอาจไม่ทำให้บรรลุผลได้จริง อีกทั้งยังอาจก่อโทษมากกว่าประโยชน์

ในเรื่องนี้ผู้วิจารณ์มองว่า การใช้ระบบโควตาไม่ควรจะมีขึ้นเพราะถ้าเรามองถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมในทางกฎหมายตามหลักคิดของกลุ่มอิสระนิยม ควรจะเปิดให้มีการแข่งขันในการเข้าเรียนอย่างเสรีภาพภายใต้กรอบและคุณสมบัติที่กำหนด จะทำให้สถานศึกษานั้นได้นักศึกษาที่มีคุณภาพตามที่กำหนดได้ และอาจจะเป็นการเกิดข้อโต้แย้งที่น้อยที่สุด

บทที่ 8 ใครคู่ควรกับอะไร/ อริสโตเติล ในบทนี้จะกล่าวถึงเรื่องการคัดเลือกเชียร์ลีดเดอร์ของโรงเรียนมัธยมปลายแห่งหนึ่ง แคลลี สมาร์ทต์ เธอเป็นหนึ่งในทีมเชียร์ลีดเดอร์ถึงแม้เธอจะมีความพิการและต้องนั่งรถเข็น แต่ก็ไม่ได้บั่นทอนในความกระตือรือร้นที่จะสร้างสีสันที่ขอบสนาม เธอถูกเพื่อนในทีมและผู้ปกครองบางท่านหวังดั่งถึงความเหมาะสม โรงเรียนจึงได้ตั้งเกณฑ์การคัดเลือกเชียร์ลีดเดอร์รอบหน้า ซึ่งต้องผ่านคุณสมบัติการทดสอบร่างกายเหมือนกับคนอื่น เช่น ทำท่าโยนนาสติกววมทั้งการถ่างขาและม้วนตัว จึงเกิดคำถามขึ้นว่าหากเพื่อความเป็นธรรมเธอควรทำท่าเหล่านี้เหมือนคนอื่นหรือไม่ หรือว่าข้อบังคับนี้ไม่เป็นธรรมเพียงเพราะเธอพิการ เมื่อพิจารณาถึงความขัดแย้งเรื่องเชียร์ลีดเดอร์กับทฤษฎีความยุติธรรมของอริสโตเติล ประกอบด้วยหลักคิด 2 ประการ คือ

1. ความยุติธรรมเป็นเรื่องของเป้าประสงค์ การระบุสิทธิต่าง ๆ แปลว่าเราต้องค้นหาเป้าประสงค์ของกิจกรรมทางสังคมที่กำลังพิจารณาก่อน

2. ความยุติธรรมเป็นเรื่องการใช้เหตุผลเกี่ยวเป้าประสงค์ของกิจกรรมหรือถกเถียงเรื่องนี้อย่างน้อยส่วนหนึ่ง คือ การให้เหตุผลเถียงกันว่า กิจกรรมนี้ควรยกย่องและให้รางวัลความดีข้อใด

ผู้วิจารณ์มองเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ความยุติธรรมของอริสโตเติลก็คือการมอบสิ่งที่ผู้คนควรให้แก่พวกเขา การให้เหตุผลสิ่งต่าง ๆ โดยยึดเป้าประสงค์ แต่เราจะทำอย่างไรหากคนขัดแย้งกันเรื่องเป้าประสงค์ เราจะสามารถใช้เหตุผลเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของสถาบันทางสังคม หรือเป้าหมายของสถาบันอย่างมหาวิทยาลัยคือใช้หลักการใดก็ได้ที่ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น

บทที่ 9 เราเป็นหนี้บุญคุณกันเรื่องอะไร/ ความขัดแย้งเรื่องความจงรักภักดี การกล่าวคำขอโทษต่อความยุติธรรมในอดีตอาจเป็นการกล่าวที่แสนยากเย็นหากเราต้องกล่าวแทนสาธารณชนทั้งที่ไม่ใช่การกระทำของตนเอง ในบทนี้จะอธิบายถึงการกล่าวขอโทษเหตุการณ์ในอดีต เช่น สงครามนาซี การจับผู้หญิงมาเป็นทาสของทหารญี่ปุ่น ออสเตรเลียกับการจับเด็กชาวอะบอริจินผิวผสมให้พดพรากจากมารดาไปอยู่ตามบ้านเลี้ยงเด็กกำพร้าหรือนิคมนคนพื้นเมือง ในอเมริกาที่กระทำต่อชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น โดยการคุมขังพวกเขาในค่ายกักกันสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือแม้กระทั่งการค้าทาสที่ใหญ่ที่สุดในรัฐเวอร์จิเนีย เป็นต้น บางประเทศรัฐทำเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ในอดีตจนถูกนานาประเทศกดดันถึงความรับผิดชอบ เกิดคำถามขึ้นว่าประเทศต่างๆ ควรกล่าวคำขอโทษเรื่องความผิดในอดีตหรือไม่ หรือการกล่าวคำขอโทษอย่างเป็นทางการสามารถช่วยปกปิดบาดแผลในอดีตและสร้างรากฐานให้แก่การปรองดองทางศีลธรรมและทางการเมือง ส่วนการชดเชยในรูปตัวเงินถือเป็นการไถ่บาป

ที่มีต่อลูกหลานของพวกเขา หรือคำขอโทษและคำชดเชยอาจช่วยก่อโทษมากกว่าประโยชน์ ด้วยการโหมกระพือความเกลียดชังในอดีตที่เคยดับไปแล้ว คนที่มักต่อต้านคำขอโทษสาธารณะจึงมักจะยกความกังวลเหล่านี้มาเป็นเหตุผล

ผู้วิจารณ์มองว่า การขอโทษในเรื่องอะไรก็ตามถือเป็นการแสดงความรับผิดชอบในบางระดับ เราไม่สามารถขอโทษในเรื่องอะไรก็ตามที่เราไม่ได้ทำได้ แต่การแสดงความรับผิดชอบทั้งทางวาจาหรือที่เป็นตัวเงินอาจเป็นการลดบาดแผลที่อยู่ในใจของผู้ที่ยังอยู่หรือลูกหลานของพวกเขา รัฐควรจะเป็นกลางในการสร้างความยุติธรรมและกระทำการต่าง ๆ ด้วยความจริงใจ ไม่อยากจะทำให้การกล่าวคำขอโทษของรัฐบาลปัจจุบันให้กับบรรพบุรุษนี้เป็นการสร้างภาพเพียงเพื่อการบริหารประเทศ เพราะดำเนินการขอโทษหรือไถ่บาปของรัฐมักจะกระทำไปในช่วงเวลาที่ชนะการเลือกตั้งก่อนเข้ามาบริหารประเทศเกือบทั้งนั้น

บทที่ 10 ความยุติธรรมและความดีสาธารณะ ในบทนี้ได้อธิบายถึงบทบาทของนักการเมือง นักปรัชญา โดยเฉพาะในฐานะที่เป็นผู้นำของประเทศในการวางตัวเป็นกลางในการบริหารประเทศ ยกตัวอย่างจาก 2 พรรคการเมืองใหญ่สหรัฐอเมริกาเดโมแครต และรีพับลิกัน พรรคการเมืองใหญ่ทั้งสองมีความคิดเรื่องรัฐที่เป็นกลางแต่ด้วยวิถีที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปรีพับลิกันจะใช้ความคิดนี้ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ ขณะที่ชาวเดโมแครตใช้ในประเด็นสังคมและวัฒนธรรม รีพับลิกันต่อต้านการแทรกแซงของรัฐในตลาดเสรีด้วยเหตุผลว่าปัจเจกควรมีอิสรภาพในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจและใช้เงินของพวกเขาอย่างอำเภอใจ การที่รัฐเอาเงินภาษีประชาชนไปใช้จ่ายหรือกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อเป้าหมายสาธารณะนั้นเป็นการยึดเอ็ดวีสัยทัศน์ของรัฐเกี่ยวกับความดีสาธารณะซึ่งไม่ใช่ทุกคนที่เห็นด้วย ซึ่งต่างจากเดโมแครตที่มองว่ารัฐจะวางตัวเป็นกลางไม่ได้ ควรที่ให้รัฐเข้ามาแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของคนส่วนรวม

ผู้วิจารณ์มองว่า ประเด็นการที่รัฐจะทำตัวให้เป็นกลางควรต้องดูบริบทของประเทศว่ารัฐควรแทรกแซงเรื่องใดได้บ้างตามความเหมาะสม เช่นประเด็นเศรษฐกิจหากราคาข้าวขายไม่ได้เพราะมีพ่อค้าคนกลางมากเกินไป รัฐก็ควรที่จะเข้ามาช่วยจัดการ หรือช่วยให้ชาวนาขายข้าวได้โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การที่รัฐไม่เข้าไปแทรกแซงเลยอาจมีผลเสียมากกว่าผลดีเป็นได้

จากแก่นสารของหนังสือเล่มนี้ทั้ง 10 บท ไมเคิลได้ฉายภาพของเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีการถกเถียงอยู่ในปัจจุบันโดยแบ่งเป็นแนวคิดของอรรถประโยชน์ และแนวคิดของการเคารพในสิทธิของบุคคลไม่ว่าจะตัดสินใจไปในแนวทางไหนแต่สิ่งที่ไม่เคียพยายามเน้นก็คือ เรื่องความยุติธรรมกับศีลธรรม จริยธรรม ในส่วนของบทสุดท้าย ไมเคิลยังได้สรุปแนวคิดของเข่ว่า ความหมายของความยุติธรรมที่เขาต้องการคือ ความยุติธรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมและใช้เหตุผลว่าด้วยความดีสาธารณะ ซึ่งแนวคิดจากเนื้อหาทั้งหมดจะพบวิถีแห่งความยุติธรรม 3 วิถีด้วยกัน วิถีแรก ความยุติธรรมหมายถึง การสร้างอรรถประโยชน์หรือสวัสดิการสูงสุด วิถีที่สอง ความยุติธรรมหมายถึง การเคารพในเสรีภาพในการตัดสินใจ วิถีที่สาม ความยุติธรรมหมายถึง การปลูกฝังคุณธรรมและใช้เหตุผลว่าด้วยความดีสาธารณะ

งานเขียนของไมเคิลยังมีจุดเด่นตรงที่มีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบันมาอธิบายให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างเห็นภาพ อีกทั้งยังมีคำถามที่ชวนให้ขบคิดมาชวนวิเคราะห์บนพื้นฐานของสำนักในอดีตและสำนักคิดร่วมสมัยพร้อม ซึ่งการตั้งคำถามไมเคิลจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมซึ่งผู้วิจารณ์มีความเห็น

ด้วยอย่างยิ่ง แต่บางกรณีก็รู้สึกถึงข้อโต้แย้งเช่น วิธีของอรรถประโยชน์หรือนักคิดอิสริยมเพราะ หลักคิดนี้ทำให้ความยุติธรรมและสิทธิเป็นเรื่องของการคิดคำนวณมากเกินไป อีกทั้งยังเป็นการแปลงความดีงามเป็นมาตรวัดทางคุณค่าสากล ดูแบบราบและไม่นำถึงความแตกต่างเชิงคุณภาพระหว่างความดีเหล่านั้น เช่น คนรวยควรเสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เป็นต้น หากมองดูแล้วอาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่แม้ว่าวาทกรรมจะถูกถกเถียงจนออกกฎหมายเพื่อปกป้องคนจนให้เกิดความเท่าเทียมกัน หรือการที่มีบทบัญญัติตามศาสนาแล้วก็ตาม แท้จริงแล้วหากพิจารณาดูฐานความคิดเหล่านี้ก็ยังคงหลงเหลืออยู่ในสังคมจริง เพราะบางคนก็ยังพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษี จนเกิดความโลภต่อเพื่อนมนุษย์และเบียดเบียนผู้อื่น

ผู้วิจารณ์ชื่นชอบและเห็นด้วยกับการตัดสินใจของศาลกรณีการรับจ้างอุ้มบุญในประเด็นที่ว่า สัญญามีผลบังคับใช้ โดยอ้างถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสัญญา ข้อตกลงต้องเป็นข้อตกลง มารดาโดยกำเนิดไม่มีสิทธิละเมิดสัญญาเพียงเพราะเธอเปลี่ยนใจ ไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบเสียเปรียบเพราะต่างฝ่ายต่างตกลงกันและการต่อรองกับบรรลุผล ไม่มีฝ่ายใดบังคับอีกฝ่าย ไม่มีฝ่ายใดมีอำนาจมากกว่าอีกฝ่าย ซึ่งจากเหตุการณ์นี้สามารถนำมาเปรียบเทียบกับกรณีของไทยได้ กับเหตุการณ์การฟ้องร้องของคู่รักเกย์ชาวต่างชาติต่อแม่อุ้มบุญชาวไทย น้องคาร์เมนเกิดจากไข่ของหญิงสาวชาวไทยผู้บริจาคไข่ไม่ประสงค์ออกนาม และคลอดโดยคุณแม่อุ้มบุญอีกคน “การอุ้มบุญเทียม” โดยแม่อุ้มบุญผู้คลอดจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใดๆทางสายเลือด เนื่องด้วยความรักคุณแม่ผู้คลอดจึงยื้อสิทธิการเลี้ยงดูกับศาล แต่สุดท้ายศาลจึงตัดสินให้สิทธิเลี้ยงดูเป็นของเจ้าของเจ้าของน้ำเชื้อ เพราะจากการตรวจทางพันธุกรรมแม่ผู้คลอดไม่มีความเกี่ยวข้องกับใด ๆ ทางสายเลือด

ดังนั้นโดยรวมแล้วหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ชวนให้ได้คิดและตั้งคำถามเกี่ยวกับสังคมกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพราะบางเรื่องเราอาจจะปฏิบัติกันจนเป็นเรื่องที่เคยชิน ทำให้ไม่คิดที่จะตั้งข้อสงสัยต่อเรื่องราวต่าง ๆ และการที่สังคมจะเกิดความยุติธรรมนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้จากการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดหรือการรับประกันว่าทุกคนจะมีเสรีภาพในการตัดสินใจ แต่การจะสร้างสังคมที่ยุติธรรมนั้นคือเราต้องใช้เหตุผลร่วมกันถึงความหมายของชีวิตที่ดี หากเราพบหลักการแบบนี้ได้ อาจจะช่วยให้เราหลีกเลี่ยงการถกเถียงถึงเรื่องชีวิตที่ดีได้ และยังเราสามารถผสมผสานหลักพื้นฐานศีลธรรมความดีของสาธารณะในแบบของไมเคิลได้ สังคมก็จะสามารถอยู่ได้บนความหลากหลายและถ้อยทีถ้อยอาศัยร่วมกัน